

Sociale relaties

Boek: Mette Eike Neerlin, *Paard, paard, tijger, tijger*

Vooraf

Onder sociale relaties verstaan we relaties met familie, vrienden, medeleerlingen en andere mensen om je heen. Wanneer je aan sociale relaties denkt, is je eerste beeld ongetwijfeld positief. Familie schept veiligheid en zekerheid; vrienden zijn natuurlijk erg fijn. Soms heb je er misschien behoefte aan om je éven terug te kunnen trekken in je kamer (hèhè, effe alleen zijn!) maar op andere momenten wil je je ervaringen graag delen en erover vertellen. Of een avond uitgaan. Ja, sociale relaties heb je nodig! Al geven ze soms ook aanleiding tot conflicten. Logisch.

VRIENDSCHAP

TWIJFEL NIET

JE MAG ER MEER DAN EEN

Loesje

Pontbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

Over *Paard, paard, tijger, tijger* van Mette Eike Neerlin

Paard, paard, tijger, tijger is geschreven door de Deense auteur Mette Eike Neerlin (geb. 1979). Het werd bekroond met de Deense nationale Book Award (2015). Ook de Nederlandse vertaling ontving een prijs: de Gouden Lijst 2018.

Paard, paard, tijger, tijger is geen vrolijk boek. De 15-jarige Honey heeft het niet gemakkelijk in haar leven. En dat ligt voor een groot deel aan haar onzekerheid en aan haar moeizame sociale relaties. De eerste week maak je de opdrachten over het thema en lees je *Paard, paard, tijger, tijger*. In week 2 volgen vragen over het boek. Tenslotte, in week 3, schrijf je zelf een kort hoofdstuk dat aansluit bij het boek.

Het boek *Paard, paard, tijger, tijger* vraagt om een goed inlevingsvermogen. Honey, de hoofdpersoon en ik-vertelster, komt uit een chaotische familie. Haar vader zit in de criminaliteit. Honey woont bij haar moeder, samen met haar gehandicapte zus, en dat loopt niet altijd gemakkelijk. Op school is ze niet populair. En daarbuiten? Honey heeft nóg een probleem: ze kan namelijk geen nee zeggen... Het boek leest vlot: het heeft veel korte hoofdstukjes. En naast alle tragiek is er ook veel humor!

het boekomslag van de Deense uitgave

Week 1: opdrachten Sociale relaties

Opdracht 1: Lezen/schrijven, de acht basisemoties

Er bestaan heel veel emoties. Je kunt proberen om deze in categorieën te verdelen, en dat wordt ook wel gedaan. Lees onderstaande tekst.

De 8 basisemoties, de 4 b's en hun nuances

Universeel gezien zijn er 8 basisemoties. Deze emoties komen in elke cultuur voor en zijn op dezelfde manier waarneembaar. Alle nuances die wij emoties noemen zijn terug te herleiden tot deze 8 basisemoties.

1. Liefde	5. Verdriet
2. Angst	6. Verrassing/Verbazing
3. Vreugde	7. Schaamte
4. Woede	8. Walging

Ook wordt wel een indeling gemaakt van vier emoties, de vier b's: blij, bedroefd, bang, boos.

Alle nuances die wij emoties noemen zijn terug te herleiden tot de acht basisemoties. Een paar voorbeelden:

1. Liefde: acceptatie, vriendelijkheid, vertrouwen, verliefdheid, waardering, bewondering
2. Angst: bezorgdheid, ongerustheid, nervositeit, wantrouwen (kan leiden tot jaloezie), zenuwachtigheid, fobie, paniek
3. Vreugde: geluk, plezier, opluchting, tevredenheid, trots, genot, voldoening, euforie
4. Woede: verontwaardiging, wrok, ergernis, bitterheid, irritatie, vijandigheid, haat
5. Verdriet: rouw, melancholie, eenzaamheid, bedroefdheid, wanhoop, depressie
6. Verrassing/verbazing: schok, verbijstering, verwondering
7. Schaamte: schuldgevoel, verlegenheid, teleurstelling, wroeging, spijt, berouw
8. Walging: minachting, ontzetting, verachting, verafschuwing, afkeer, weerzin

Gebaseerd op: www.nlp-groningen.com/de-8-basisemoties-de-4-bs-en-hun-nuances/

Hieronder zie je een lijst met 24 emoties. Onder welke basisemotie zou je elke zetten? (Soms zijn er twee of meer mogelijkheden.)

Iemand is...

1. blij	13. chagrijnig
2. boos	14. driftig
3. triest	15. somber
4. verlegen	16. overrompeld
5. gespannen	17. behulpzaam
6. enthousiast	18. lusteloos
7. onzeker	19. hoopvol
8. onthutst	20. verlangend
9. stapelverliefd	21. wraakzuchtig
10. (iets beu zijn => hij is het beu)	22. verontwaardigd
11. verbouwereerd	23. uitbundig
12. gekwetst	24. teder

Tip: www.synoniemen.net

Er bestaan heel wat woorden die emoties uitdrukken. Op www.synoniemen.net vind je voor woordjes als ‘boos’ of ‘vriendelijk’ tientallen synoniemen. Let op: twee woorden betekenen vaak niet *precies* hetzelfde. Er zijn vaak kleine verschillen in betekenis, of het ene woord is bijv. iets ouderwetsers of formeler dan het andere. Het is razend handig om deze site regelmatig te gebruiken, want het is een prachtig hulpmiddel bij het schrijven van teksten. Maar wees wel kritisch, en als je een woord zoekt, probeer dan echt het woord te vinden dat de juiste betekenis én toon (register) heeft.

Opdracht 2: over vriendschap (kijken/luisteren)

Kijk naar het filmpje 'De bijzondere kijk van kinderen op vriendschap':

<https://www.youtube.com/watch?v=QPBF65Ccts>.

In het filmpje worden een paar vragen gesteld en door kleine kinderen beantwoord. Het zijn echter essentiële vragen waar je op alle leeftijden over kunt nadenken. Hoe zou jij zelf de vragen beantwoorden die in het filmpje worden gesteld?

1. Wat is vriendschap?
2. Wat doe je met vrienden?
3. Waarom zijn mensen vrienden?
4. Is een goede vriendschap voor altijd?

VRIEND
je hebt iemand nodig
stil en oprecht
die als het erop aan komt
voor je bidt of voor je vecht
pas als je iemand hebt
die met je lacht en met je grient
dan pas kun je zeggen:
'k heb een vriend

Gedicht van Toon Hermans

Opdracht 3: gezinssituatie en de ontwikkeling van het kind

Honey, het hoofdpersonage in *Paard, paard, tijger, tijger*, groeit op in een gezin zonder vader. Haar moeder is lager opgeleid. En dan moet ze ook nog voor haar zus zorgen. Alles bij elkaar niet gemakkelijk en het zal haar kansen in de maatschappij ongetwijfeld verkleinen.

In Nederland doet het CBS (het Centraal Bureau voor de Statistiek) onderzoek naar allerlei bevolkingstrends. In 2015 verscheen het rapport *Gezinsdynamiek, ouderlijk opleidingsniveau en schoolniveau van vijftienjarigen*. Hieronder lees je een fragment uit dit rapport. Lees eerst deze tekst en bestudeer de grafiek, beantwoord dan de vragen.

Vooraf: In de tekst worden diverse Nederlandse schooltypen genoemd; het VWO is hiervan het hoogste schooltype, het VMBO het laagste.

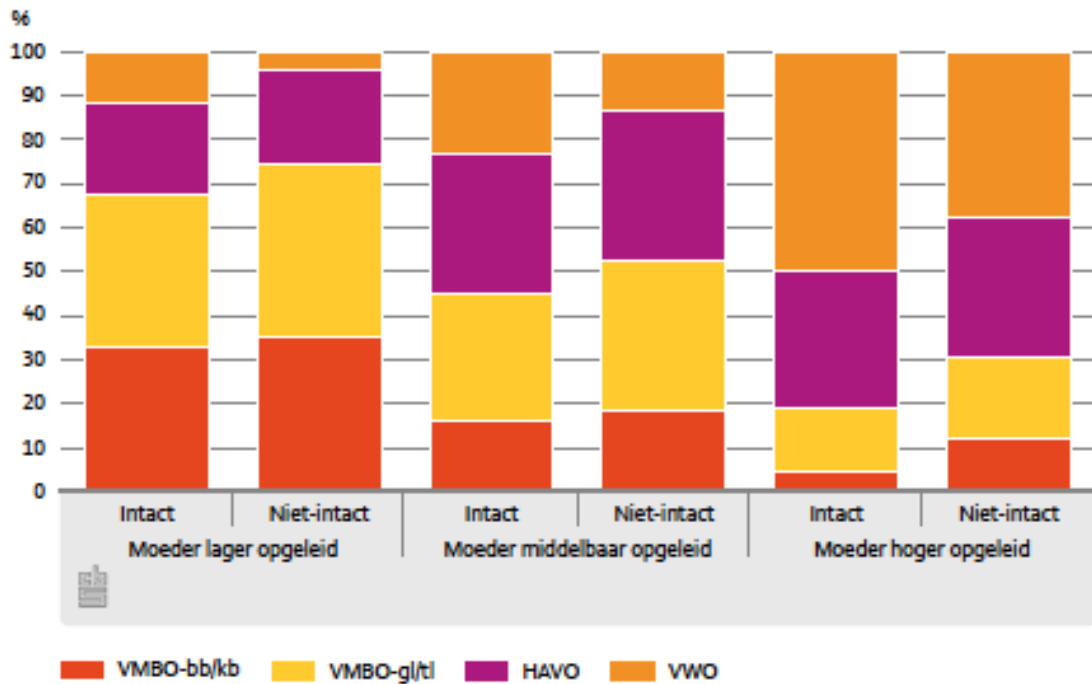
Invloed opleidingsniveau van de ouders

(...) Als wordt bekeken of scheiding onder laagopgeleide ouders vaker betekent dat het schoolniveau van de betrokken kinderen lager uitvalt, richten we ons steeds op het opleidingsniveau van de moeder. We namen aan dat de resources van de moeder na een (echt)scheiding van groter belang zijn dan die van de vader, omdat kinderen hun hoofdverblijf nog steeds vaker bij de moeder hebben. Overigens, de resultaten veranderen inhoudelijk niet als we het opleidingsniveau van de vader hadden gekozen.

Het opgroeien in een niet-intact gezin hangt voor kinderen van lager opgeleide én hoger opgeleide ouders samen met een vermindering van het aandeel in het vwo en een vermeerdering van het aandeel kinderen in het vmbo-bb/kb. De relatieve daling van het aandeel dat vwo volgt is echter groter wanneer de ouders lager zijn opgeleid. Het aandeel kinderen daalt van 50 procent naar 37 procent als de ouders hoger zijn opgeleid, als de ouders lager zijn opgeleid halveert het aandeel kinderen in het vwo van 12 procent naar 5 procent. Wat betreft de kans dat een kind in de laagste leerwegen van het vmbo terecht komt is het beeld omgekeerd. Als ouders hoger zijn opgeleid stijgt het aandeel kinderen in het vmbo-bb/kb fors als gevolg

van het breken van het gezin, van 5 procent naar 12 procent. Het aandeel kinderen van lager opgeleide ouders in het vmbo is veel hoger, 33 procent, en dit percentage stijgt maar een paar procentpunt in een gebroken gezin. (...)

3.4.1 Verdeling over typen onderwijs op leeftijd van 15 jaar in een intacte of niet-intacte ouderlijke structuur naar opleidingsniveau van de moeder

Vragen bij de tekst en de bijbehorende grafiek:

1. De moeder van Honey is lager opgeleid. Het gezin is niet-intact. Hoe groot is voor Honey de kans om naar de havo of het vwo te gaan? (zie de grafiek)
2. Stel dat Honey uit een intact gezin zou komen met hoger opgeleide ouders. Hoe groot is de kans dan dat ze naar de havo of het vwo gaat? (zie de grafiek)

Opdracht 4: Leestekst

Lees de tekst 'Onderzoek bewijst: vrienden zijn beter voor je gezondheid dan familie' en beantwoord onderstaande vragen. Bij alle vragen geldt: slechts één antwoord is juist.

Onderzoek bewijst: vrienden zijn beter voor je gezondheid dan familie

Vriendschap doet wonderen voor je fysieke en geestelijke gesteldheid, blijkt uit onderzoek.

Beeld © Getty

Familie heb je, vrienden kies je. En dat laatste loont het meest: van vrienden word je doorgaans gelukkiger én gezonder, blijkt uit nieuw, grootschalig onderzoek. Familie heeft daarentegen nauwelijks invloed op de gesteldheid.

De Amerikaanse Michigan State University onderzocht hoe belangrijk sociale relaties zijn en welk effect ze hebben op onze gezondheid en psyche. Daarvoor werden twee studies gecombineerd.

Het ene onderzoek, dat werd uitgevoerd onder bijna 30.000 mensen uit meer dan 90 landen, liet zien dat mensen die veel waarde hechtten aan hun vriendschappen, zichzelf ook gezonder en gelukkiger voelden dan mensen die hun vriendschappen minder waardevol vinden. Dat effect nam toe naarmate ze ouder werden.

Familie heeft weinig invloed

Voor een tweede onderzoek werd 7.841 mensen van 50 jaar en ouder gevraagd naar de kwaliteit van hun vriendschappen. In de jaren daarop kregen ze steeds opnieuw de vraag of ze ziektes als diabetes, kanker en hartklachten hadden. Mensen die hun vriendschappen stressvol vonden, leden vaker aan chronische ziektes. Deelnemers die zich erg gesteund voelden door hun vrienden, waren in verhouding vaker gezond.

Ook naar familie werd in beide onderzoeken gevraagd, maar een goede of slechte band met bloedverwanten bleek weinig invloed te hebben op de gezondheid en het welzijn van mensen. Partners en kinderen hadden wel wat effect, maar ook niet zoveel als vrienden.

Net zo gezond als stoppen met roken

Onderzoekersleider William Chopik denkt dat dat voor een deel te verklaren is omdat je je vrienden zelf uitkiest en met vrienden eerder geneigd bent om leuke activiteiten te ondernemen. "Ze bieden een uitlaatklep", zegt hij in de Britse krant The Guardian. "Je kunt dingen met ze delen en ze zullen je minder snel veroordelen. Voor vrienden kies je bewust. Familiebanden kunnen ook ernstig, negatief en monotoon zijn."

Ook hoogleraar sociologie aan de UvA Beate Volker deed onderzoek naar vriendschappen. Dat er een verband is tussen vriendschappen en welzijn staat voor haar vast. "Maar is het zo dat mensen die gezonder en gelukkiger zijn meer vrienden krijgen, of word je door het hebben van vrienden gelukkiger? Dat komt niet naar voren uit dit onderzoek."

Minder stress

Het laatste, dat je door het hebben van vrienden gelukkiger wordt, is het vermoeden van veel onderzoekers. Volgens haar zijn er twee theorieën over waarom dat zo is. De eerste is dat mensen in contact met vrienden ontspannen en dus minder stress hebben. En minder stress is weer goed voor het immuunsysteem. Het effect van vriendschappen op stress is zo groot, dat ze niet te vervangen zijn door iets anders.

De andere theorie is dat vrienden je helpen om sneller te genezen als je wel wat mankeert. Dat doen ze zowel in praktische zin, bijvoorbeeld door boodschappen te doen of te koken,

maar ook in mentale zin: ze luisteren bijvoorbeeld naar je en geven je het gevoel dat je niet alleen bent.

Vrienden accepteren je zoals je bent

"Vrienden zijn de enige relaties die je echt onbaatzuchtig feedback kunnen geven", legt Volker het belang van vriendschap uit. "Je kunt dingen met hen bespreken die je niet met je familie kan bespreken. En vrienden kunnen bijvoorbeeld ook makkelijker zeggen dat ze het gevoel hebben dat er iets niet goed zit in je relatie. Ze willen het beste voor je, zonder dat ze daar zelf belangen bij hebben. Bij hen ben je echt jezelf en ze accepteren je zoals je bent."

Overigens hoeven mensen met weinig vrienden zich nu geen zorgen te maken, zegt Volker. "De meeste mensen hebben maar twee of drie hechte vrienden, en dat is prima. We denken door sociale media altijd dat iedereen heel veel vrienden heeft, maar dat is niet zo. Er zijn maar een paar mensen met wie je persoonlijke dingen deelt of bij wie je midden in de nacht kan aankloppen als er iets is. Dat zijn de mensen die impact hebben. Sommige mensen hebben aan één zo'n vriend of vriendin al genoeg."

Dat hechte vriendschappen goed zijn voor de gezondheid kwam ook uit eerdere onderzoeken naar voren. Een andere grote studie toonde al aan dat de gezondheidseffecten van hechte vriendschappen vergelijkbaar zijn met die van stoppen met roken. In de zeven jaar dat mensen voor dit onderzoek werden gevolgd, bleek dat de overlevingskansen van deelnemers met hechte sociale relaties 50 procent hoger lagen dan die van deelnemers zonder die hechte contacten.

Bron: <https://www.rtlnieuws.nl/gezondheid/artikel/51751/onderzoek-bewijst-vrienden-zijn-beter-voor-je-gezondheid-dan-familie>

1. Uit nieuw onderzoek blijkt

- A. dat familie nauwelijks invloed heeft op je geluk en gezondheid.
- B. dat mensen die gezonder leven doorgaans ook gelukkiger zijn.
- C. dat mensen die gezond leven meestal veel vrienden hebben.

2. Het onderzoek onder 30.000 mensen liet zien

- A. dat mensen die veel vrienden hebben zichzelf gelukkiger en gezonder voelen.
- B. dat mensen die vriendschappen belangrijk vinden zich gelukkiger en gezonder voelen.
- C. dat oudere mensen vriendschappen minder waardevol vinden dan jongeren.

3. Bij het onderzoek onder 7.841 mensen

- A. kregen jongeren én ouderen vragen over hun vriendschappen.
- B. werden vooral vragen gesteld aan mensen met een ziekte.
- C. werden de deelnemers enkele jaren gevolgd.

4. Uit het artikel blijkt

- A. dat William Chopik als journalist werkt voor de Britse krant The Guardian.
- B. dat vrienden een uitlaatklep bieden en minder snel veroordelen dan familie.
- C. dat familie volgens William Chopik vooral negatieve kanten heeft.

5. Volgens Beata Volker

- A. is uit onderzoek gebleken dat mensen die gelukkiger zijn meer vrienden hebben.
- B. is uit onderzoek gebleken dat mensen die meer vrienden hebben gelukkiger zijn.
- C. is er een verband tussen 'veel vrienden' en 'geluk', al stelt ze er wel vragen bij.

6. Veel onderzoekers denken

- A. dat er een verband is tussen vriendschappen en het immuunsysteem.
- B. dat het goed is om vrienden te hebben met medische kennis, zodat zij je kunnen genezen.
- C. dat het goed is om zelf boodschappen te doen en te koken, ook als je ziek bent.

7. Volker gaat in op het verschil tussen familie en vrienden. Een belangrijk verschil is volgens hem

- A. dat vrienden onbaatzuchtig zijn, familie niet.
- B. dat je met vrienden dingen kunt bespreken, met familie niet.
- C. dat vrienden het beste voor je willen, familie niet.

8. Welke uitspraak is waar?

- A. Volgens Volker is twee of drie vrienden erg weinig, in deze tijd waarin social media zo'n grote rol spelen.
- B. Een grote studie toonde aan dat het makkelijker is om een hechte vriendschap te krijgen wanneer je stopt met roken.
- C. Vriendschappen zijn gezond: mensen met hechte sociale relaties leven langer.

Opdracht 5: Liedjes

In veel liedjes spelen emotie een rol. De zanger of zangeres kan de emoties in de tekst dan nog extra benadrukken door de muziek, de gezichtsuitdrukking of door gebaren.

In 2020 werd het nummer 'Door de wind' een enorme hit. De tekst was al ouder (het nummer is een cover) maar Miss Montreal kwam met een heel emotionele en indrukwekkende vertolking. Link: <https://www.youtube.com/watch?v=sMrRobr1rDE>

a. Luister naar het lied. Welke emoties herken je in het lied?

b. Op welke manier zie je de emoties in de muziek, de gezichtsuitdrukking en de gebaren.

Je gaat nu naar twee andere liedjes luisteren:

- Snelle, Reünie. Link: <https://www.youtube.com/watch?v=MICEMOUDfEE>
- Jochem Myjer, Zin in de lente. Link: <https://www.youtube.com/watch?v=hvLQIJOY7IA>

c. Welke emoties herken je in de liedjes van Snelle en van Jochem Myjer?

d. Je hebt nu drie Nederlandse liedjes beluisterd. Welk van deze liedjes vind je het mooist? Welk liedje roept de sterkste gevoelens bij je op?

Week 2: Paard, paard, tijger, tijger

Opdracht 6: Test je kennis van het boek (motieven)

Een motief is een woord, voorwerp of thema dat op meerdere momenten in het verhaal een rol speelt. Met andere woorden: een element dat herhaald wordt. In *Paard, paard, tijger, tijger* komen diverse motieven voor. Hieronder zie je er zes. Geef bij elk motief een toelichting waarbij je aangeeft welke rol dit motief speelt in het boek. Voor elk motief een tekstje van ongeveer 20 woorden.

1. Chocolademelk
2. Harry's hakkenbar
3. Receptenveloppen
4. Roomsoes
5. Wandbord van porselein
6. Roze minijurk

Opdracht 7: Test je kennis van het boek (motieven 2)

Motieven kun je verdelen in *leidmotieven* en *verhaalmotieven*. Een leidmotief is een concreet woord of voorwerp dat meerdere keren terugkomt, op een betekenisvolle manier. Een verhaalmotief is abstracter. Daarbij gaat het om de situatie als geheel die herhaald wordt. In *Paard, paard, tijger, tijger* is 'liegen' bijv. een verhaalmotief.

Althans, zo noemt Honey het zelf. Eigenlijk zijn het geen echte leugens. Wat zij 'liegen' noemt komt voort uit het feit dat ze moeilijk 'nee' kan zeggen.

Hieronder zie je vier plaatjes die verwijzen naar een leugen van Honey. Beschrijf bij elk plaatje kort de situatie.

1.

aardbeientaart

3.

Deense bus

2.

Chinees

4.

nieuwe longen

Opdracht 8: *mama huhu*

Het boek ontleent zijn titel aan een scène op blz. 21. Daar staat het volgende:

We oefenden om de woorden helemaal op de correcte manier uit te spreken, wat absoluut niet makkelijk was. Daarna vertelde de lerares over verschillende Chinese spreekwoorden en uitdrukkingen. Zo was er een uitdrukking die 'mama huhu' luidde, wat eigenlijk 'paard, paard, tijger, tijger' betekent, maar de Chinezen gebruiken het voor iets wat niet echt goed is,

maar wel erger had kunnen zijn. Mama huhu. Ik schreef het op een stukje papier, want ik vond het een goeie uitdrukking.

1. Waarom vindt Honey het een goede uitdrukking, denk je?
2. Vind je dat de titel past bij het boek? Waarom wel/niet?

马 马
虎 虎

Mama huhu, in Chinese karakters

Opdracht 9: Wat is vriendschap?

Lees onderstaande tekst, waarin de kenmerken van echte vriendschap worden genoemd.

Wat zijn de kenmerken van echte vriendschap?

Ware vrienden kun je herkennen aan de volgende eigenschappen:

1. de neiging om datgene te doen wat het beste is voor de ander;
2. sympathie en empathie;
3. eerlijkheid, ook in situaties waarin het voor anderen moeilijk kan zijn om de waarheid te spreken of te horen;
4. wederzijds begrip en medeleven; de mogelijkheid van contact voor emotionele steun;
5. genieten van elkaars gezelschap;
6. vertrouwen in elkaar;
7. positieve wederkerigheid: een gelijkwaardig geven en nemen tussen de twee partijen;
8. de mogelijkheid om jezelf te zijn, je eigen gevoelens te uiten en fouten en vergissingen te durven maken zonder bang te zijn dat je daarvoor wordt veroordeeld.

Bron: <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/communicatie/110657-wat-is-echte-vriendschap.html>

Denk je op basis van deze definitie dat Marcel en Honey vrienden zijn? Leg uit! (50 woorden)

Opdracht 10: recensie

Paard, paard, tijger, tijger ontving in 2018 een prijs: de *BruutTAAL Gouden Lijst*. Dit is een literaire prijs voor schrijvers van boeken voor jongeren van 12 tot en met 15 jaar. *Paard, paard, tijger, tijger* won de prijs in de categorie 'beste vertaalde boek'.

Ook in kranten werd er positief over het boek geschreven. Bijvoorbeeld in een recensie in *Trouw*. Hieronder lees je het slot van deze recensie.

Het aanvankelijk wat kabbelende verhaal grijpt je op het moment dat Honey op straat wordt aangezien voor de kleindochter van de terminaal zieke Marcel. Honey laat zich meevoeren naar het hospice waar de man ligt en er ontstaat een vriendschap. Marcel moedigt Honey aan om ook eens voor zichzelf te kiezen. Durft ze de open dag van de sociale werkplaats van haar zus te laten schieten om naar het feest van haar klasgenoot Philip te gaan, op wie ze een oogje heeft?

Droge humor en ontroering gaan samen in dit boek, waarin grote thema's als liefde en dood worden aangeroerd, maar Honey vooral leert dat zij ook ruimte mag innemen.

In deze passage zijn drie passages geel gemaakt. Het is altijd goed om zo'n mening van anderen kritisch te lezen. Want meningen kunnen verschillen, en misschien ben je het er niet mee eens en/of heb je het verhaal anders gelezen.

1. Heeft Honey volgens jou een oogje op Philip? En omgekeerd, dus hij op haar? Leg uit! Probeer te argumenteren op basis van de tekst!
2. Vind je dat het boek (droge) humor bevat? Zo ja, wat is er eigenlijk zo humoristisch? Geef voorbeelden uit het boek.
3. Wat zal de schrijver van deze recensie bedoelen met de opmerking dat 'Honey vooral leert dat zij ook ruimte mag innemen'?
4. Vind je dat Honey in het boek een ontwikkeling doormaakt en aan het eind van het verhaal inderdaad 'heeft geleerd dat zij ruimte mag innemen'? Leg uit waarom wel/niet.

Week 3: Een personage beschrijven

Paard, paard, tijger, tijger heeft een open einde. Dat betekent dat je als je het boek uit hebt nog vragen zult hebben over hoe het verder gaat.

Aan het slot komt Philip langs om Honey de vilten kabouter op ski's terug te brengen. Het boek eindigt met deze scène:

Philip glimlachte op zijn gebruikelijke manier zonder tanden en woelde intussen even door zijn haar.

'Nou ja, je bent deze denk ik vergeten afgelopen zaterdag.' Hij stak me de kabouter toe, en ik pakte hem aan, niet in staat iets slims te bedenken om terug te zeggen.

Misschien zei ik bedankt. Ik weet het niet zeker.

We keken elkaar even aan. Hij toverde weer een glimlach op zijn gezicht, en ik beantwoordde die.

Oké,' zei hij, zijn schouders ophalend. 'En ik vroeg me eigenlijk ook af of je misschien zin hebt om ergens een kop chocolademelk met Tommy Cool te gaan scoren?'

Opdracht: creatief schrijven

Hoe denk je dat Honey op de vraag van Philip reageert? Wat gaat er nu gebeuren? Schrijf zelf **één kort hoofdstuk** (ongeveer 400 à 500 woorden) met een mogelijk vervolg. Let bij het schrijven op het volgende:

- Denk na over **de setting** (= de tijd en de ruimte) van de scène die je schrijft. Je kunt in jouw hoofdstuk de ruimte beschrijven.
- Bedenk een passende **handeling**. Dit kan een gebeurtenis zijn, iets wat de personages op het moment meemaken, maar ook iets wat ze elkaar vertellen.
- Probeer je in te leven in **de personages**. Hoe zullen Honey en Philip reageren? Probeer bij het schetsen van de personages gebruik te maken van *beschrijvingen* (je kunt bijv. beschrijven hoe iemand kijkt) en *dialoge*.
- Schrijf vanuit een **ik-perspectief**. Net als in het boek, is Honey de ik-figuur in jouw hoofdstuk.
- Zorg voor een **taal** die bij Honey past. De zinnen in het boek zijn helder en tamelijk kort. Het lijkt soms spreektaal, maar het is ook heel precies. Probeer die toon ook in jouw hoofdstuk te gebruiken.

Verantwoording

Bij het maken van dit lesmateriaal is uiteraard gebruik gemaakt van het boek zelf:

Mette Eike Neerlin, *Paard, paard, tijger, tijger*. Houten: Van Goor. 2017. Vertaling: Bernadette Custers.

Daarnaast maakte ik gebruik van onderstaande bronnen:

Plaatje voorkant: <https://geheugenvanoost.amsterdam/page/69527/missen>

Poster Loesje: https://www.loesje.nl/posters/nl0404_7/

Deens boekomslog: https://cdn5.arnoldbusck.dk/sites/default/files/pubhub/089651f7-05f4-4813-8bcb-07070889c01a_1464779815.jpg

Opdracht 1: Theorie acht emoties: <https://www.nlp-groningen.com/de-8-basisemoties-de-4-bse-n-hun-nuances/>. Voor synoniemen: www.synoniemen.net

Opdracht 2: Filmpje vriendschap: <https://www.youtube.com/watch?v=QPBF665Ccts>

Gedicht Toon Hermans:

https://www.stickerop.nl/files/cache/368f3078e39aabe84d60c55d3a4dde06_f4850/0020228_muursticker_tekst_Vriend-01.png

Opdracht 3: Publicatie CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2015/45/gezinsdynamiek-ouderlijk-opleidingsniveau-en-schoolniveau-van-vijftienjarigen>

Opdracht 4: Artikel vrienden en familie:

<https://www.rtlnieuws.nl/gezondheid/artikel/51751/onderzoek-bewijst-vrienden-zijn-beter-voor-je-gezondheid-dan-familie>

Plaatje bij vrienden en familie: <https://www.delevenskunstenaar.org/toolbox/vriendschap>

Opdracht 5: Miss Montreal: <https://www.youtube.com/watch?v=sMrRobr1rDE>, Snelle:

<https://www.youtube.com/watch?v=MICEMOUDfEE>, Jochem Myjer:

<https://www.youtube.com/watch?v=hvLQJJOY7IA>

Opdracht 6: Chocolademelk: <https://m.mcdonalds.nl/producten/koffie/warme-chocolademelk>

Opdracht 7: Aardbeientaart: <https://www.koopmans.com/recept/aardbeientaart-met-zelfgemaakte-hangop/>,

Chinese karakters: https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_characters,

Deense bus: <https://copenhaghostellife.wordpress.com/2014/10/15/copenhagen-by-bus/>,

Nieuwe longen: <https://newatlas.com/lungs-found-make-blood/48553/>

Opdracht 8: Mama huhu: <https://www.thoughtco.com/mama-huhu-mediocre-2278669>

Opdracht 9: Definitie vriendschap: <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/communicatie/110657-wat-is-echte-vriendschap.html>

Opdracht 10: Info Gouden Lijst: <https://www.de-leukste-kinderboeken.nl/content/gouden-lijst-voor-paard-paard-tijger-tijger>,

Recensie Trouw: <https://www.trouw.nl/cultuur/mette-eike-neerlin-schetst-het-lastige-leven-van-een-ontwapenend-positief-gestemde-puber~af750793/>

© Dit lespakket bij *Paard, paard, tijger, tijger* is ontwikkeld door Pieter van der Vorm. Het is niet toegestaan iets van dit lesmateriaal te verveelvoudigen, op te slaan in een geautomatiseerd bestand of openbaar te maken, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van VORM Tutoring.